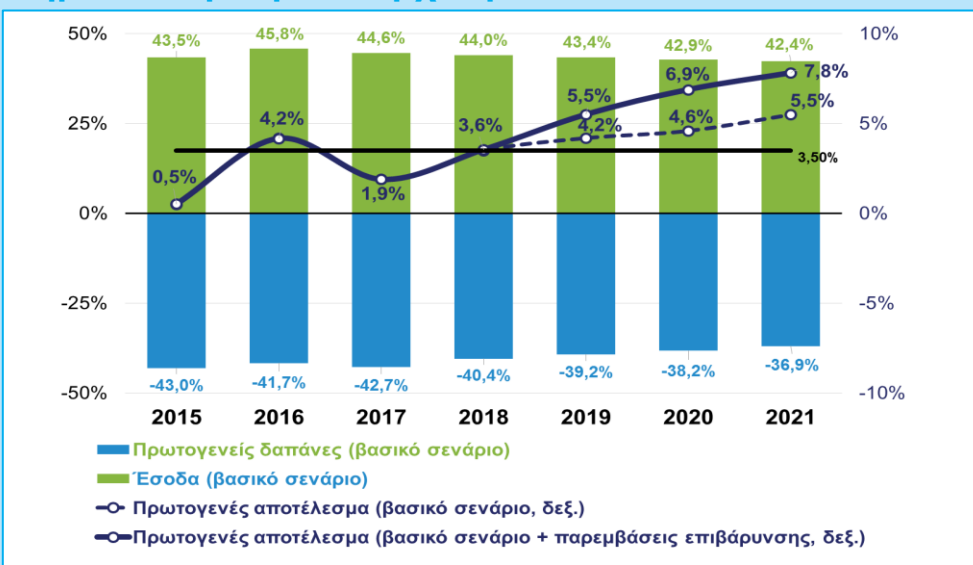

Πλεονασματική δημοσιονομική διαχείριση: Η νέα κανονικότητα

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Η πλεονασματική δημοσιονομική διαχείριση αναδεικνύεται ως μια από τις οικονομικές πολιτικές που θα προδιαγράψουν εν πολλοίς τις εξελίξεις τις επόμενες δεκαετίες. Σε όλα τα σενάρια που βλέπουν κατά καιρούς το φως της δημοσιότητας, το απαιτούμενο πρωτογενές πλεόνασμα καθορίζεται σε 3,5 π.μ. του ΑΕΠ μέχρι το 2021-2022 και, τουλάχιστον, 1,5 π.μ. του ΑΕΠ από το 2022 και μετά, αναλόγως των υποθέσεων για την ελάφρυνση του χρέους που θα συμφωνείται. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να διασφαλισθεί μέσω μεταρρυθμίσεων η εύρυθμη λειτουργία του κράτους και της οικονομίας, κάτω από τον περιορισμό της παραγωγής σταθερών πρωτογενών πλεονασμάτων, ώστε να μην εμποδίζεται η άσκηση ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητας μέσω υπερφορολόγησης. Με δεδομένη την άσκηση περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής οιονεί σε μόνιμη βάση, η ανάπτυξη της ιδιωτικής οικονομίας, μέσω προσέλκυσης επενδύσεων σε ένα φιλικό προς την επιχειρηματικότητα περιβάλλον, είναι περισσότερο αναγκαία από ποτέ. Στο πλαίσιο αυτό απαιτούνται δύο συμπληρωματικές μεταξύ τους δράσεις: Πρώτον, η εκπόνηση ενός προγράμματος μεγάλων έργων υποδομών προς αναζήτηση επενδυτών και ιδιωτικής χρηματοδότησης, και, δεύτερον, η καλύτερη συστοίχιση της δημόσιας διοίκησης με την ιδιωτική οικονομία, διευκολύνοντας αδειοδοτικά και χωροταξικά τις ιδιωτικές επενδύσεις, αίροντας γραφειοκρατικά και άλλα εμπόδια, μειώνοντας το μη μισθολογικό, το ενεργειακό και το χρηματοδοτικό κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων, κ.ο.κ. Δεν υπάρχουν άλλοι εναλλακτικοί μοχλοί ουσιαστικής διαφοροποίησης στην κατάσταση που φαίνεται να εδραιώνεται στη χώρα μας. Τα περισσότερα σενάρια για την βιωσιμότητα του χρέους υποθέτουν σχετικά χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, αποτυπώνοντας στην ουσία την εκτίμηση για μη ανταγωνιστική λειτουργία της ελληνικής οικονομίας. Για να ξεφύγουμε από την στασιμότητα, χρειάζονται περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις και εξαγωγές, το ανθρώπινο δυναμικό αιχμής να μην εγκαταλείπει τη χώρα επειδή δεν υπάρχουν ευκαιρίες, το κράτος να γίνει αποτελεσματικό και παραγωγικό, να σχεδιασθούν δράσεις για την ανάπτυξη των κλάδων της ελληνικής οικονομίας με δυναμικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, να διευκολυνθεί η μετάβαση της παραγωγικής βάσης της χώρας στην 4η βιομηχανική επανάσταση, να επιταχυνθεί το φιλόδοξο πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων, κ.ο.κ. Μόνο έτσι, μπορεί η χώρα να επανέλθει σε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, που μπορούν να αλλάξουν καθοριστικά τη δυναμική επίτευξης της μακροχρόνιας βιωσιμότητας του χρέους. Έχουν ωριμάσει οι συνθήκες να παρουσιάσουμε το δικό μας σχέδιο μεταρρυθμίσεων και κυρίως να το εφαρμόσουμε γρήγορα και αποτελεσματικά. Μόνο αν δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον δυναμικής ανάπτυξης της οικονομίας θα βγούμε από τον φαύλο κύκλο της οικονομικής επτοπτείας προσφέροντας ταυτόχρονα τα απαραίτητα κίνητρα στους εταίρους μας ώστε να ανταποκριθούν θετικά και στην αναγκαία μείωση χρέους.
- Αύξηση +0,4% παρουσίασε το ΑΕΠ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2017 σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2016, σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, έναντι μείωσης -0,5% σύμφωνα με τις αρχικές εκτιμήσεις της. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται κυρίως στην τόνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης (+1,7%) και την αύξηση των επενδύσεων σε πάγια (+11,2%), που οφείλεται, όμως, σε μεταφορές και οπτικά συστήματα (+155%), ενώ οι υπόλοιπες επενδυτικές κατηγορίες εμφανίζουν μείωση. Το εξωτερικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών συνέβαλε αρνητικά, λόγω της μεγάλης αύξησης των εισαγωγών (+10,9%, έναντι αύξησης +4,8% των εξαγωγών). Τα στοιχεία του ΑΕΠ του πρώτου τριμήνου προοιωνίζονται μια καλή χρονιά, με την ανάκαμψη να εδραιώνεται και τις προοπτικές της οικονομίας να ισχυροποιούνται, ιδίως εάν ανακάμψουν και οι επενδύσεις. Παράλληλα, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του δημοσίου, αν και περιορίστηκαν κατά €117 εκατ. τον Απρίλιο του 2017, διαμορφώνονται σε €5 δισ. περίπου, έναντι €4,6 δισ. τον Δεκέμβριο του 2016. Επίσης, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα ανήλθαν στα €105,1 δισ. (45,2% του συνόλου) στο τέλος του Α' τριμήνου του 2017, παρουσιάζοντας μείωση -1,1% σε σύγκριση με το τέλος του 2016, με τη μείωση να προέρχεται κυρίως από διαγραφές και με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια να έχουν αυξηθεί. Ενθαρρυντική παραμένει και η συνεχιζόμενη ανάκαμψη στις καθαρές ιδρύσεις επιχειρήσεων καθώς επίσης και η καλή επίδοση της αγοράς εργασίας τον Μάιο, με τις καθαρές προσλήψεις να επικεντρώνονται, λόγω έναρξης της καλοκαιρινής περιόδου, στον τουρισμό.

Δημοσιονομική πειθαρχία για πάντα!

Έσοδα, πρωτογενείς δαπάνες και πρωτογενές αποτέλεσμα γενικής κυβέρνησης, με συνυπολογισμό των παρεμβάσεων επιβάρυνσης και εξαιρουμένων των εξισορροπητικών παρεμβάσεων, ως % του ΑΕΠ, με ποσά βάσει της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης

[\(Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021, Μάιος, 2017\)](#)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Με την ευγενική χορηγία:

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

accenture
High performance. Delivered.

Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Προσαρμογής: Εναλλακτικά Γεγονότα

Καθώς εντείνονται οι διαπραγματεύσεις για την ολοκλήρωση της 2ης αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης και της επιδιωκόμενης από τη ελληνική κυβέρνηση αλλά και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), αποσαφήνισης από σήμερα των μέτρων ελάφρυνσης του χρέους που θα εφαρμοσθούν μεσοπρόθεσμα, είναι προφανές ότι η χώρα εισέρχεται σε μια νέα φάση της οικονομικής της ιστορίας. Το κυρίαρχο χαρακτηριστικό στην άσκηση οικονομικής πολιτικής από εδώ και πέρα θα είναι η πλεονασματική δημοσιονομική διαχείριση σε μόνιμη βάση. Το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Προσαρμογής 2018-2021 ([Νόμος 4472/2017](#) και [Αιτιολογική Έκθεση](#)), προβλέπει την επίτευξη βιώσιμων πρωτογενών πλεονασμάτων 3,5 π.μ. του ΑΕΠ από το 2018, αν και διατυπώνονται επιφυλάξεις από τους δανειστές κατά πόσον ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί το 2018 και μετέπειτα, στη βάση αφενός επαναλαμβανόμενων (προβλεψιμων) εσόδων, και, αφετέρου δαπανών που ενσωματώνουν μεταρρυθμίσεις και όχι απλώς προσωρινού είδους περικοπές. Τα βιώσιμα αυτά πρωτογενή πλεονάσματα απαιτούνται, μαζί με κάποια μετάθεση στο μέλλον δαπανών εξυπηρέτησης του χρέους από το 2022 και μετά, ώστε να σταθεροποιηθεί ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ και να διασφαλισθεί η σταδιακή μείωση του με την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Εξού και είναι ουσιώδους σημασίας η άσκηση αποτελεσματικής αναπτυξιακής πολιτικής από εδώ και πέρα.

Το κυρίαρχο χαρακτηριστικό στην άσκηση οικονομικής πολιτικής από εδώ και πέρα θα είναι η πλεονασματική δημοσιονομική διαχείριση σε μόνιμη βάση.

Σε κάθε περίπτωση, η επίτευξη του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα τουλάχιστον 3,5 π.μ. του ΑΕΠ μεσοπρόθεσμα, πρέπει να διασφαλισθεί πάση θυσία. Οι ανησυχίες για το τι ήθελε ακολουθήσει την λήξη του προγράμματος στο μέλλον είναι μεγάλες, και εστιάζουν στο να μην κληθούμε ως χώρα να διαχειριστούμε εκ νέου μεγαλύτερες δημοσιονομικές ανισορροπίες σε σύντομο χρονικό διάστημα. Εξ ου και η επιμονή να ψηφισθούν από σήμερα μέτρα περαιτέρω αύξησης του πρωτογενούς πλεονάσματος κατά €4,5 δισ. (περικοπή συντάξεων €2,6 δισ. το 2019 και αύξηση φορολογικών εσόδων μέσω μείωσης του αφορολόγητου €1,9 δισ. το 2020).

Τα βιώσιμα πρωτογενή πλεονάσματα απαιτούνται, μαζί με κάποια μετάθεση στο μέλλον δαπανών εξυπηρέτησης του χρέους από το 2022 και μετά, ώστε να σταθεροποιηθεί ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ και να διασφαλισθεί η σταδιακή μείωση του με την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Εξ ου και είναι ουσιώδους σημασίας η άσκηση αποτελεσματικής αναπτυξιακής πολιτικής.

Βεβαίως τα μέτρα που ψηφίσθηκαν για το 2019 και το 2020 παίζουν και ένα πρόσθετο ρόλο. Εντάσσονται στο πλαίσιο οικοδόμησης της επενδυτικής εμπιστοσύνης για την επιτυχή επάνοδο της χώρας στις αγορές, καθώς δεν προβλέπεται επίσημη χρηματοδοτική στήριξη της χώρας μετά το 2018, τουλάχιστον από την ευρωπαϊκή πλευρά. Απ' ό,τι είναι γνωστό μέχρι σήμερα, πιθανολογείται ότι τα μεσοπρόθεσμα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους δεν πρόκειται να προσδιορισθούν με περισσότερη σαφήνεια, στην παρούσα συγκυρία. Η απόφαση του Eurogroup του Μαΐου 2016 είναι ότι τα μέτρα θα αποσαφηνισθούν με την ολοκλήρωση του Γ' Μνημονίου στα μέσα του 2018. Μέχρι τότε, ή τουλάχιστον, μέχρι να αποσαφηνισθούν τα μέτρα εάν

αυτό γίνει ενωρίτερα, το ΔΝΤ θα συμμετέχει στο πρόγραμμα χωρίς, όμως, χρηματοδότηση, μιας και δεν είναι σε θέση να αξιολογήσει τη βιωσιμότητα του χρέους. Μετά τη συμφωνία για ελάφρυνση του χρέους, η χώρα θα μπορεί πλέον να επανέλθει κανονικά στις αγορές, ενδεχομένως στο πλαίσιο κάποιου προληπτικού προγράμματος στήριξης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ).

Οι εξελίξεις αυτές καθιστούν περισσότερο επισφαλές το σενάριο εξόδου στις αγορές πριν από την ολοκλήρωση του προγράμματος, καθώς η επενδυτική κοινότητα στερείται της απαραίτητης πληροφόρησης όσον αφορά στη βιωσιμότητα του χρέους. Με βάση τις ισορροπίες, πάντως, που διαμορφώνονται, τυχόν έξοδος στις αγορές, νωρίτερα απ' ό,τι προβλέπεται, προϋποθέτει ότι η ελληνική κυβέρνηση έχει ενστερνισθεί την ανάγκη διατήρησης, και επιδιώκει ενεργά την επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων, σε μεσοπρόθεσμη βάση. Αυτό σημαίνει προσήλωση στη δημοσιονομική προσαρμογή και αποφυγή άσκησης πολιτικής άσκοπων παροχών, παρά μόνο εξαιρετικά στοχευμένων και επαρκώς τεκμηριωμένων μέτρων στήριξης συγκεκριμένων ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό, σε τυχόν ενεργοποίηση του εκλογικού κύκλου νωρίτερα από το τέλος της τετραετίας, θα πρέπει να αποφευχθεί κλίμα δημοσιονομικής αποσταθεροποίησης, που μπορεί να έχει απρόβλεπτες συνέπειες για την οικονομία.

Ειδικότερα, στον πίνακα **Δ01** παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη της Γενικής Κυβέρνησης, καταγράφοντας τα στοιχεία του βασικού σεναρίου μαζί με τις παρεμβάσεις (τα αρνητικά μέτρα μόνο) που συμφωνήθηκαν με τους δανειστές. Εάν όλα εξελιχθούν σύμφωνα με τις προβλέψεις, τότε η χώρα το 2021 θα έχει ένα πρωτογενές πλεόνασμα 7,8 π.μ. του ΑΕΠ όταν ο επιθυμητός στόχος είναι 3,5% του ΑΕΠ. Η διαφορά των 4,3 π.μ. του ΑΕΠ, κατά την κυβέρνηση, είναι πλεόνασμα προς διανομή. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν ήδη ψηφισθεί μια σειρά από μέτρα εξορροπητικών παρεμβάσεων με αύξηση κυρίως κοινωνικών παροχών, και επενδυτικών δαπανών κατά δεύτερο λόγο, και μείωση της υπερφορολόγησης. Κατά τους δανειστές, το βασικό σενάριο χωρίς τα αρνητικά μέτρα δε θα υλοποιηθεί ως έχει σχεδιασθεί

και θα χρειασθούν τα αρνητικά αυτά μέτρα για να καλύψουν τις υστερήσεις, ώστε να επιτευχθεί ο μεσοπρόθεσμος στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5 π.μ. του ΑΕΠ. Η διαφορά αυτή αντανάκλα κατά τους δανειστές ένα έλλειμμα αξιοπιστίας που δικαιολογεί μεγαλύτερες παρεμβάσεις των απαιτούμενων δεδομένης της «φύρας» των μέτρων κατά το στάδιο υλοποίησης. Από την άλλη πλευρά, η διαφορά αυτή αντανάκλα την πεποίθηση της κυβερνητικής πολιτικής ότι δεν θα υπάρξουν παρεκκλίσεις από τους επί μέρους στόχους, και, συνεπώς αδίκως η χώρα μπαίνει σε νέες περιπέτειες λιτότητας και φαύλους κύκλους μέτρων που εμποδίζουν την ανάπτυξη και απαιτούν νέα μέτρα κ.ο.κ. Η κατάσταση, πάντως, που έχει διαμορφωθεί με τα ψηφισθέντα μέτρα και αντίμετρα, αν μη τι άλλο, αναδεικνύει την αναξιοπιστία της όλης διαπραγματευτικής διαδικασίας. Το ΔΝΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ερίζουν για τις προβλέψεις στα δημοσιονομικά και τους ρυθμούς ανάπτυξης στο μέλλον, αφήνοντας στην ουσία χωρίς καθοδήγηση τις αγορές. Και όλα αυτά συμβαίνουν όταν δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η 2η αξιολόγηση του προγράμματος, καθώς δεν έχουν υλοποιηθεί τα συμφωνηθέντα στην πληρότητά τους, αυξάνοντας περαιτέρω την αβεβαιότητα στις αγορές.

Βεβαίως τα μέτρα που ψηφίσθηκαν για το 2019 και το 2020 παίζουν και ένα πρόσθετο ρόλο. Εντάσσονται στο πλαίσιο οικοδόμησης της επενδυτικής εμπιστοσύνης για την επιτυχή επάνοδο της χώρας στις αγορές, καθώς δεν προβλέπεται επίσημη χρηματοδοτική στήριξη της χώρας μετά το 2018, τουλάχιστον από την ευρωπαϊκή πλευρά.

**Δ01: Βασικά μεγέθη Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021 με συνυπολογισμό των επιβαρυντικών παρεμβάσεων και εξαιρουμένων των εξισορροπητικών παρεμβάσεων
(Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021, Μάιος, 2017)**

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ΕΣΟΔΑ	51.593	53.134	55.281	55.021	55.218	58.728	60.789
<i>Βασικό</i>	51.593	53.134	55.281	55.021	55.218	56.808	58.731
<i>Παρεμβάσεις</i>						1.920	2.058
% του ΑΕΠ	29,4%	30,2%	30,5%	29,3%	28,3%	28,9%	28,8%
Καθαρά έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού	46.761	48.956	51.664	51.286	51.628	55.348	57.424
<i>Βασικό</i>	46.761	48.956	51.664	51.286	51.628	53.428	55.366
<i>Παρεμβάσεις</i>						1.920	2.058
% του ΑΕΠ	26,6%	27,8%	28,5%	27,3%	26,4%	27,2%	27,2%
Έσοδα ΠΔΕ	4.832	4.178	3.617	3.735	3.590	3.380	3.365
<i>Βασικό</i>	4.832	4.178	3.617	3.735	3.590	3.380	3.365
<i>Παρεμβάσεις</i>							
% του ΑΕΠ	2,8%	2,4%	2,0%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%
ΔΑΠΑΝΕΣ	55.921	59.795	56.594	56.045	52.293	52.575	52.249
<i>Βασικό</i>	55.921	59.795	56.594	56.104	54.925	55.298	55.116
<i>Παρεμβάσεις</i>	0	0	0	-59	-2.632	-2.723	-2.867
% του ΑΕΠ	31,8%	34,0%	31,2%	29,9%	26,8%	25,9%	24,7%
Πρωτογενείς δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού	43.744	47.919	44.194	43.454	41.306	41.684	41.292
<i>Βασικό</i>	43.744	47.919	44.194	43.454	42.125	42.498	42.116
<i>Παρεμβάσεις</i>					-819	-814	-824
% του ΑΕΠ	24,9%	27,2%	24,4%	23,1%	21,2%	20,5%	19,6%
Δαπάνες ΠΔΕ	6.377	6.288	6.750	6.750	7.000	7.000	7.000
<i>Βασικό</i>	6.377	6.288	6.750	6.750	7.000	7.000	7.000
<i>Παρεμβάσεις</i>							
% του ΑΕΠ	3,6%	3,6%	3,7%	3,6%	3,6%	3,4%	3,3%
ΤΟΚΟΙ	5.800	5.588	5.650	5.900	5.800	5.800	6.000
ΕΘΝΙΚΟΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ	-3.648	134	-2.655	-738	-56	-685	-1.005
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΦΟΡΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	-2.451	7.815	1.769	2.850	3.629	4.111	4.435
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	-3.048	1.528	1.634	1.284	1.349	1.301	1.362
ΔΕΚΟ	942	2.264	368	855	328	581	118
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ - ΠΕΔΥ	-222	1.409	508	138	113	95	70
ΟΤΑ	485	572	200	398	372	284	449
ΟΚΑ	-608	2.042	-941	175	1.467	1.850	2.436
<i>Βασικό</i>	-608	2.042	-941	116	-346	-59	393
<i>Παρεμβάσεις</i>				59	1.813	1.909	2.043
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	-10.427	1.288	-2.199	1.088	6.498	9.579	11.970
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΤΟΚΟΙ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	6.322	5.649	6.015	6.445	6.469	6.648	6.824
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (ΕΣΑ*)	80.666	73.288	77.360	75.901	73.917	74.961	75.106
% του ΑΕΠ	45,9%	41,7%	42,7%	40,4%	37,9%	36,9%	35,6%
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ (ΕΣΑ)	-4.105	6.938	3.817	7.474	11.153	14.318	16.750
<i>Βασικό</i>	-4.105	6.938	3.817	7.415	8.521	9.675	11.825
<i>Παρεμβάσεις</i>	0	0	0	59	2.632	4.643	4.925
% του ΑΕΠ	-2,3%	3,9%	2,1%	4,0%	5,7%	7,0%	7,9%
ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΧΔ	5.040	420	-369	-795	-380	-298	-206
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ (ΣΧΔ**)	935	7.358	3.448	6.679	10.773	14.020	16.544
<i>Βασικό</i>	935	7.358	3.448	6.620	8.141	9.377	11.619
<i>Παρεμβάσεις</i>	0	0	0	59	2.632	4.643	4.925
% του ΑΕΠ	0,5%	4,2%	1,9%	3,6%	5,5%	6,9%	7,8%
ΣΤΟΧΟΣ ΣΧΔ	-439	879	3.171	6.571	6.834	7.110	7.392
% του ΑΕΠ	-0,2%	0,5%	1,7%	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ (+) ή ΚΕΝΟ (-) ΣΧΔ	1.374	6.479	277	108	3.939	6.910	9.152
% του ΑΕΠ	0,8%	3,7%	0,2%	0,1%	2,0%	3,4%	4,3%
ΑΕΠ	175.697	175.888	181.204	187.745	195.258	203.134	211.208

ΕΣΑ: European System of Accounts

ΣΧΔ: Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης

Στο βασικό σενάριο δημοσιονομικών εξελίξεων (χωρίς παρεμβάσεις αρνητικές ή εξισορροπητικές), τα συνολικά καθαρά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ (Πίνακας Δ02), από 45,8% το 2016 (έναντι 43,5% το 2015) μειώνονται σε 44,6% το 2017, παρά την επιτάχυνση του αναμενόμενου ρυθμού ανάπτυξης από 0% το 2016 σε 1,8% το 2017. Το αποτέλεσμα αυτό είναι κατανοητό, δεδομένου ότι το 2016 υπήρξε μια υπεραπόδοση εσόδων κατά 1,1 π.μ. του ΑΕΠ λόγω βελτίωσης του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, ενώ αναγνωρίζεται ότι μέρος της υπεραπόδοσης περιλαμβάνει έσοδα μη επαναλαμβανόμενα τα επόμενα χρόνια. Τα επόμενα χρόνια (2018-2021), όμως, με μέσο ρυθμό ετήσιας ανάπτυξης 2,4%, τα συνολικά καθαρά έσοδα μειώνονται σε 42,4% του ΑΕΠ το 2021 από 44,6% του ΑΕΠ το 2017, ή κατά 2,2 π.μ. του ΑΕΠ. Το αποτέλεσμα αυτό δεν φαίνεται εκ πρώτης όψεως αρκετά φιλόδοξο δεδομένης της ανάκαμψης της οικονομίας και την σταθεροποίηση του ρυθμού ανάπτυξης σε υψηλά σχετικώς επίπεδα. Δεν φαίνεται, επίσης, να λαμβάνεται υπόψη ότι αναμένονται πρόσθετα έσοδα σε μόνιμη βάση και από την πάταξη της φοροδιαφυγής και την ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων. Από την άλλη πλευρά, ίσως, είναι φρονιμότερο ένα συντηρητικό σενάριο δεδομένου ότι η δημοσιονομική εξυγίανση δεν μπορεί να βασίζεται στη συγκυρία.

Τυχόν έξοδος στις αγορές, νωρίτερα απ' ό,τι προβλέπεται, προϋποθέτει ότι η ελληνική κυβέρνηση έχει ενστερνισθεί την ανάγκη διατήρησης, και επιδιώκει ενεργά την επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων, σε μεσοπρόθεσμη βάση. Αυτό σημαίνει προσήλωση στη δημοσιονομική προσαρμογή και αποφυγή άσκησης πολιτικής παροχών, κάτω από οιαδήποτε δικαιολογία, πλαίσιο ή πρόσχημα.

Η κατάσταση, πάντως, που έχει διαμορφωθεί με τα ψηφισθέντα μέτρα και αντίμετρα, αν μη τι άλλο, αναδεικνύει την αναξιοπιστία της όλης διαπραγματευτικής διαδικασίας. Το ΔΝΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ερίζουν για τις προβλέψεις στα δημοσιονομικά και τους ρυθμούς ανάπτυξης στο μέλλον, αφήνοντας στην ουσία χωρίς καθοδήγηση τις αγορές.

Στις πρωτογενείς δαπάνες, το 2016 καταγράφεται μια συγκράτηση, από 43% του ΑΕΠ το 2015 σε 41,7% του ΑΕΠ το 2016, εκ των οποίων 1,2 π.μ. του ΑΕΠ προέρχεται από την αυστηρότερη εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού (0,6 π.μ.) και του κοινωνικού προϋπολογισμού (0,6 π.μ.), ενώ αναγνωρίζεται ότι μέρος της καλύτερης επίδοσης αφορά σε μη επαναλαμβανόμενες μειώσεις δαπανών. Το 2017, οι πρωτογενείς δαπάνες έχουν, έτσι προϋπολογισθεί σε 42,7% του ΑΕΠ, και από το 2018 και μέχρι το 2021, μειώνονται κατά 5,8 π.μ. του ΑΕΠ, σε 36,9% του ΑΕΠ το 2021. Το αποτέλεσμα αυτό προέρχεται, κυρίως, από τη μείωση των κοινωνικών παροχών κατά 3,5 π.μ. (και, κυρίως, των συντάξεων κατά 2,4 π.μ.) και τη μείωση των λειτουργικών εξόδων κατά 1,6 π.μ. (εξ ημίσεως από μείωση αμοιβών προσωπικού και αγορών αγαθών και υπηρεσιών). Το αποτέλεσμα αυτό θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί, χωρίς την επίμονη και επίπονη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν την παραγωγικότητα της λειτουργίας του δημόσιου τομέα. Παράλληλα, οι πιέσεις για αύξηση των δαπανών υγείας θα εντείνονται, καθώς η χώρα μας υπολείπεται στον τομέα αυτό του κοινοτικού μέσου όρου κατά 2 π.μ. του ΑΕΠ, όπως αποτυπώνεται στη λειτουργία των δημόσιων νοσοκομείων, όπου η κατάσταση δεν είναι ικανοποιητική.

Δ02: Βασικό σενάριο Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021*
(Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021, Μάιος, 2017)

€ εκατ.	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A. Συνολικά καθαρά Έσοδα (βάσει της ΣΧΔ)	76.442	80.613	80.780	82.555	84.683	87.054	89.584
1. Άμεσοι φόροι	16.519	17.959	18.438	18.898	19.929	21.150	22.438
2. Έμμεσοι φόροι	27.108	29.311	29.972	30.714	31.349	32.038	32.806
3. Λοιποί φόροι	4.117	4.503	4.913	4.538	4.547	4.581	4.508
4. Επιστροφές Φόρων	-3.114	-3.430	-3.324	-3.383	-3.493	-3.609	-3.733
5. Ασφαλιστικές Εισφορές (πραγματικές)	19.322	19.954	19.850	20.218	20.695	21.390	21.910
6. Τρέχουσες Μεταβιβάσεις	1.433	1.859	736	1.125	1.002	965	955
7. Κεφαλαιακές Μεταβιβάσεις	3.908	3.213	3.500	3.764	3.840	3.580	3.550
8. Πωλήσεις	1.837	1.559	1.475	1.470	1.505	1.544	1.578
9. Έσοδα περιουσίας	378	424	343	307	289	277	265
10. Λοιπά Έσοδα	4.934	5.219	4.877	4.905	5.020	5.138	5.306
11. Μη προσδιορισμένες παρεμβάσεις	0	0	0	0	0	0	0
B. Συνολικά έσοδα κατά ESA - (A+ B1)	76.561	80.224	81.177	83.376	85.070	87.359	89.797
1. Έσοδα εξαιρούμενα βάσει της ΣΧΔ	119	-389	397	821	387	305	213
Γ. Δαπάνες (βάσει της ΣΧΔ)	81.829	78.907	83.347	82.379	83.011	84.325	84.790
1. Αμοιβές Προσωπικού (πραγματικές)	15.762	15.794	16.315	16.674	16.998	17.281	17.330
2. Αγορές Αγαθών & Υπηρεσιών	8.673	7.614	8.876	7.974	7.974	8.315	8.708
3. Κοινωνικές Παροχές	38.916	38.695	39.051	38.117	37.991	38.124	38.200
εκ των οποίων:							
3.1 Συντάξεις	30.006	29.645	30.201	29.764	29.799	30.024	30.129
3.2 Δαπάνες ΕΟΠΥΥ	3.860	3.450	3.540	3.475	3.415	3.415	3.415
3.3 Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης	0	0	760	760	760	760	760
3.4 ΕΚΑΣ	921	733	320	80	34	0	0
3.5 Εφάπαξ παροχή σε συνταξιούχους	0	629	0	0	0	0	0
4. Τρέχουσες Μεταβιβάσεις	2.323	2.463	2.362	2.417	2.493	2.571	2.663
5. Κεφαλαιακές Μεταβιβάσεις	1.175	768	779	670	638	649	652
6. Επίδοι ήσεις	1.558	1.578	1.884	1.780	1.780	1.780	1.780
7. Δαπάνες Επενδύσεων	7.100	6.345	7.065	7.304	7.668	7.958	7.631
8. Αποθεματικό	0	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
9. Τόκοι	6.322	5.649	6.015	6.445	6.469	6.648	6.824
Δ. Πρωτογενείς δαπάνες βάσει της ΣΧΔ (Γ-Γ9)	75.507	73.258	77.332	75.934	76.542	77.677	77.966
Ε. Συνολικές δαπάνες κατά ESA - (Γ+ Ε1)	86.988	78.937	83.375	82.405	83.018	84.332	84.797
1. Δαπάνες εξαιρούμενες βάσει της ΣΧΔ	5.159	30	28	26	7	7	7
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γεν. ΣΧΔ (Α-Δ)	935	7.355	3.448	6.620	8.141	9.377	11.618
Αποτέλεσμα Γεν. Κυβέρνησης κατά ESA (B-E)	-10.427	1.287	-2.198	970	2.052	3.027	5.000
ΑΕΠ	175.697	175.888	181.204	187.745	195.258	203.134	211.208

% του ΑΕΠ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A. Συνολικά καθαρά Έσοδα (βάσει της ΣΧΔ)	43,5	45,8	44,6	44,0	43,4	42,9	42,4
1. Άμεσοι φόροι	9,4	10,2	10,2	10,1	10,2	10,4	10,6
2. Έμμεσοι φόροι	15,4	16,7	16,5	16,4	16,1	15,8	15,5
3. Λοιποί φόροι	2,3	2,6	2,7	2,4	2,3	2,3	2,1
4. Επιστροφές Φόρων	-1,8	-1,9	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
5. Ασφαλιστικές Εισφορές (πραγματικές)	11,0	11,3	11,0	10,8	10,6	10,5	10,4
6. Τρέχουσες Μεταβιβάσεις	0,8	1,1	0,4	0,6	0,5	0,5	0,5
7. Κεφαλαιακές Μεταβιβάσεις	2,2	1,8	1,9	2,0	2,0	1,8	1,7
8. Πωλήσεις	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
9. Έσοδα περιουσίας	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
10. Λοιπά Έσοδα	2,8	3,0	2,7	2,6	2,6	2,5	2,5
11. Μη προσδιορισμένες παρεμβάσεις	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B. Συνολικά έσοδα κατά ESA - (A+ B1)	43,6	45,6	44,8	44,4	43,6	43,0	42,5
1. Έσοδα εξαιρούμενα βάσει της ΣΧΔ	0,1	-0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,1
Γ. Δαπάνες (βάσει της ΣΧΔ)	46,6	44,9	46,0	43,9	42,5	41,5	40,1
1. Αμοιβές Προσωπικού (πραγματικές)	9,0	9,0	9,0	8,9	8,7	8,5	8,2
2. Αγορές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,9	4,3	4,9	4,2	4,1	4,1	4,1
3. Κοινωνικές Παροχές	22,1	22,0	21,6	20,3	19,5	18,8	18,1
εκ των οποίων:							
3.1 Συντάξεις	17,1	16,9	16,7	15,9	15,3	14,8	14,3
3.2 Δαπάνες ΕΟΠΥΥ	2,2	2,0	2,0	1,9	1,7	1,7	1,6
3.3 Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
3.4 ΕΚΑΣ	0,5	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
3.5 Εφάπαξ παροχή σε συνταξιούχους	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Τρέχουσες Μεταβιβάσεις	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
5. Κεφαλαιακές Μεταβιβάσεις	0,7	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
6. Επίδοι ήσεις	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8
7. Δαπάνες Επενδύσεων	4,0	3,6	3,9	3,9	3,9	3,9	3,6
8. Αποθεματικό	0,0	0,0	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
9. Τόκοι	3,6	3,2	3,3	3,4	3,3	3,3	3,2
Δ. Πρωτογενείς δαπάνες βάσει της ΣΧΔ (Γ-Γ9)	43,0	41,7	42,7	40,4	39,2	38,2	36,9
Ε. Συνολικές δαπάνες κατά ESA - (Γ+ Ε1)	49,5	44,9	46,0	43,9	42,5	41,5	40,1
1. Δαπάνες εξαιρούμενες βάσει της ΣΧΔ	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γεν. ΣΧΔ (Α-Δ)	0,5	4,2	1,9	3,5	4,2	4,6	5,5
Αποτέλεσμα Γεν. Κυβέρνησης ESA (B-E)	-5,9	0,7	-1,2	0,5	1,1	1,5	2,4

* Χωρίς παρεμβάσεις (επιβαρυντικές ή εξισορροπητικές).

Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η πολιτική προσλήψεων στο δημόσιο τομέα (**Δ03**). Οι επίσημοι κανόνες προσλήψεων ως προς τις αποχωρήσεις προσαρμόζονται, καθώς προστίθενται προσλήψεις προηγούμενων ετών που δεν υλοποιήθηκαν. Επίσης, ενώ οι καθαρές προσλήψεις είναι αρνητικές και αυξανόμενες μέχρι το 2019, η τάση ανατρέπεται από το 2020 και μετά, με τις καθαρές προσλήψεις να γίνονται θετικές και αυξανόμενες, καθώς λήγει ο περιορισμός του κανόνα προσλήψεων προς τις αποχωρήσεις με την ολοκλήρωση του προγράμματος το 2018. Η αναστροφή αυτή της τάσης των καθαρών προσλήψεων αποτυπώνει την απουσία μεταρρυθμίσεων στη διοικητική μηχανή ώστε ο δημόσιος τομέας να μπορεί να παράγει μεγαλύτερο όγκο δημόσιων αγαθών με χαμηλότερο κόστος προσωπικού. Η κατάσταση αυτή εγκυμονεί κινδύνους για το μέλλον. Υπενθυμίζεται ότι οι υπερβολικά υψηλές προσλήψεις της δεκαετίας του 2000 ήταν η κύρια αιτία δημοσιονομικού εκτροχιασμού της χώρας, και της τεράστιας οικονομικής προσαρμογής που απαιτήθηκε για να βγει η χώρα από την κρίση. Αποτελεί δε, ευθεία προσβολή στις θυσίες των χιλιάδων εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας που έχασαν τις δουλειές τους στη διάρκεια της κρίσης.

Η ψήφιση πρόσθετων μέτρων (περικοπές συντάξεων το 2019 και μείωση του αφορολογήτου το 2020) διασφαλίζει πέραν πάσης αμφιβολίας την εδραίωση της δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Δ03: Προσλήψεις και αποχωρήσεις από τον Δημόσιο Τομέα (*Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021, Αιτιολογική Έκθεση Μάιος, 2017*)

Οι αβεβαιότητες στην πορεία δημοσιονομικής προσαρμογής είναι μεγάλες. Κατά πρώτον, η ανάκαμψη της οικονομίας, που αυτόματα φέρνει μεγαλύτερα έσοδα, δεν είναι ποτέ σίγουρο ότι θα πραγματοποιηθεί, αλλά και αν πραγματοποιηθεί, τότε δημιουργεί πιέσεις για αύξηση των δαπανών από το δημοσιονομικό χώρο που δημιουργείται λόγω της αύξησης των φορολογικών εσόδων και της μείωσης των δαπανών για κοινωνικές παροχές (π.χ. επιδόματα ανεργίας). Κατά δεύτερον, οι μεταρρυθμίσεις που οδηγούν σε χαμηλότερες δαπάνες (π.χ. από τη μείωση του μεγέθους του κράτους) και μεγαλύτερα έσοδα (π.χ. από την πάταξη της φοροδιαφυγής) δεν είναι ποτέ σίγουρο ότι θα υλοποιηθούν, και ακόμη και εάν υλοποιηθούν, δεν είναι ποτέ σίγουρο ότι θα αποδώσουν τα αναμενόμενα και ότι δεν θα ανατραπούν. Επίσης, μια ισχυρή αύξηση εσόδων δημιουργεί τις περισσότερες φορές πιέσεις για χαλάρωση της προσπάθειας περικοπής δαπανών. Αντιστοίχως, μια ασθενής μείωση δαπανών προκαλεί πιέσεις για εξισορροπητική αύξηση του φορολογικού βάρους. Αργά ή γρήγορα, η οικονομική πολιτική καλείται να διαχειρισθεί ανεπιθύμητες αποκλίσεις από τους στόχους, με τους πολίτες να έχουν χάσει αφενός την εμπιστοσύνη τους στη δημοσιονομική διαχείριση και αφετέρου την υπομονή τους στις συνεχείς κλήσεις για μεγαλύτερη λιτότητα. Και αυτά συμβαίνουν, σε

μεγαλύτερο βαθμό, σε χώρες με ανεπαρκή θεσμική ωρίμανση, όπως είναι και η Ελλάδα.

Στο πλαίσιο αυτό, η ψήφιση πρόσθετων μέτρων (περιοχές συντάξεων το 2019 και μείωση του αφορολογήτου το 2020) διασφαλίζει πέραν πάσης αμφιβολίας την εδραίωση της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Τα μέτρα αυτά προστατεύουν το επιθυμητό δημοσιονομικό αποτέλεσμα από τις αβεβαιότητες που προκύπτουν από ένα χαμηλότερο του αναμενόμενου ρυθμό ανάπτυξης και μια μεγαλύτερη της αναμενόμενης αναποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων μεταρρυθμίσεων. Ακόμη και αν τα μέτρα αυτά αποδειχθεί εκ των υστέρων ότι αποτελούν υπερβολή, η ανάγκη τα επόμενα χρόνια σε πόρους είναι τόσο μεγάλη που είναι καλύτερα να έχουμε περισσότερα παρά λιγότερα. Και σε κάθε περίπτωση, μπορούν οι πόροι αυτοί να επιστραφούν στην κοινωνία εάν αποδειχθούν αχρείαστοι. Αυτό που πρέπει, όμως, να αποφευχθεί είναι να σπαταληθούν σε καταναλωτικούς σκοπούς.

Ενώ οι καθαρές προσλήψεις είναι αρνητικές και αυξανόμενες μέχρι το 2019, η τάση ανατρέπεται από το 2020 και μετά, με τις καθαρές προσλήψεις να γίνονται θετικές και αυξανόμενες, καθώς λήγει ο περιορισμός του κανόνα προσλήψεων προς τις αποχωρήσεις με την ολοκλήρωση του προγράμματος το 2018. Η αναστροφή αυτή της τάσης των καθαρών προσλήψεων αποτυπώνει την απουσία μεταρρυθμίσεων στη διοικητική μηχανή ώστε ο δημόσιος τομέας να μπορεί να παράγει μεγαλύτερο όγκο δημόσιων αγαθών με χαμηλότερο κόστος προσωπικού.

Οικονομικές εξελίξεις

ΑΕΠ: Αύξηση +0,4% παρουσίασε το ΑΕΠ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2017 σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2016, σύμφωνα με τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, κυρίως ως αποτέλεσμα της αυξημένης ιδιωτικής κατανάλωσης και της τόνωσης των επενδύσεων, ενώ η αύξηση των εισαγωγών συνέβαλε αρνητικά (**Δ04**). Σημειώνεται ότι η μεταβολή αυτή διαφέρει σημαντικά από τις αρχικές εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ, που έκαναν λόγο για ύφεση -0,5%. Η διαφορά αυτή οφείλεται στην ενσωμάτωση στοιχείων που δεν ήταν διαθέσιμα κατά την πρώτη εκτίμηση, όπως στοιχεία από το ισοζύγιο πληρωμών του Μαρτίου, τους δείκτες κύκλου εργασιών στις υπηρεσίες και την έρευνα εργατικού δυναμικού του πρώτου τριμήνου του 2017.

Πιο αναλυτικά, η ιδιωτική κατανάλωση παρουσίασε άνοδο +1,7% το πρώτο τρίμηνο του 2017 σε ετήσια βάση, έναντι μείωσης -0,7% το πρώτο τρίμηνο του 2016 και συνέβαλε κατά +1,2 π.μ. στην αύξηση του ΑΕΠ (**Δ05**). Η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης αποτυπώνεται και στην πορεία των λιανικών πωλήσεων, οι οποίες κινήθηκαν έντονα ανοδικά το διάστημα Ιαν – Μαρ 2017 (+2,8% ο γενικός δείκτης και +2,4% ο δείκτης όγκου πλην καυσίμων, **Δ06**). Κατά το ίδιο διάστημα, οι επενδύσεις ενισχύθηκαν κατά +13,6%, επιπλέον αύξησης +15,2% το πρώτο τρίμηνο του 2016, συμβάλλοντας κατά +1,1 π.μ. στη μεταβολή του ΑΕΠ (**Δ05**). Ειδικότερα, οι επενδύσεις σε πάγια αυξήθηκαν κατά +11,2%, έναντι μείωσης -10,1% το πρώτο τρίμηνο του 2016. Από την ανάλυση των στοιχείων των επενδύσεων, προκύπτει ότι η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στις επενδύσεις σε μεταφορές και οπτικά συστήματα (+155%), καθώς στις υπόλοιπες μεγάλες κατηγορίες σημειώθηκε πτώση (**Δ07**), ιδίως στις κατασκευές πλην κατοικιών (-10,2%) και στον μηχανολογικό εξοπλισμό (-0,7%).

Αναφορικά με το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, η συμβολή του ήταν αρνητική κατά -2,1 π.μ. (**Δ05**), καθώς η αύξηση των εξαγωγών κατά +4,8% (+4,4% οι εξαγωγές αγαθών και +8% οι εξαγωγές υπηρεσιών) υπεραντισταθμίστηκε από την άνοδο των εισαγωγών κατά +10,9%.

Δ04: Ετήσια μεταβολή βασικών συνιστωσών του ΑΕΠ (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2017, με εποχική διόρθωση)

	2016	Q1	
		2016	2017
ΑΕΠ	0,0%	-0,8%	0,4%
Τελική καταναλωτική δαπάνη	0,6%	-1,3%	1,7%
Ιδιωτική κατανάλωση	1,4%	-0,7%	1,7%
Δημόσια κατανάλωση	-2,1%	-3,5%	1,0%
Επενδύσεις*	-0,8%	15,2%	13,6%
Επενδύσεις σε πάγια	0,0%	-10,1%	11,2%
Κατοικίες	-12,6%	-17,1%	-11,2%
Λοιπές κατασκευές	4,6%	14,0%	-10,2%
Μηχανολογικός εξοπλισμός**	5,7%	-1,3%	-0,7%
Μεταφορές**	-10,1%	-43,7%	155,0%
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-1,7%	-10,4%	4,8%
Εξαγωγές αγαθών	3,0%	1,9%	4,4%
Εξαγωγές υπηρεσιών	-7,4%	-22,0%	8,0%
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	0,6%	-10,1%	10,9%
Εισαγωγές αγαθών	3,4%	-3,7%	11,6%
Εισαγωγές υπηρεσιών	-11,5%	-32,0%	10,5%

* περιλαμβάνεται η μεταβολή αποθεμάτων

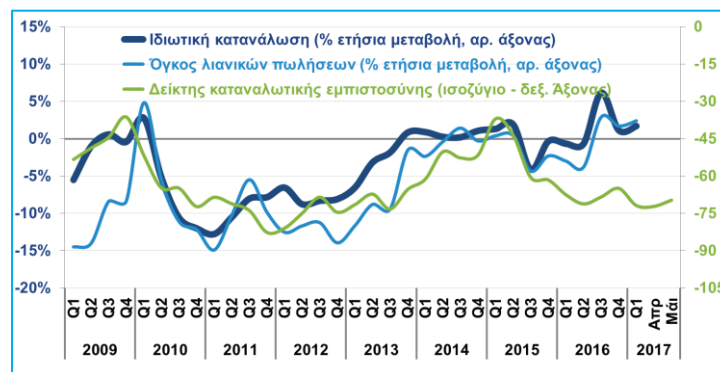
** περιλαμβάνονται οπτικά συστήματα

Δ05: Συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ σε τριμηνιαία βάση (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2017, με εποχική διόρθωση)

	2016	Q1	
		2016	2017
ΑΕΠ	0,0%	-0,8%	0,4%
Ιδιωτική κατανάλωση	1,0%	-0,5%	1,2%
Δημόσια κατανάλωση	-0,5%	-0,8%	0,2%
Επενδύσεις*	0,1%	0,2%	1,1%
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-0,5%	-3,4%	1,4%
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-0,2%	3,5%	-3,5%

* περιλαμβάνεται η μεταβολή αποθεμάτων

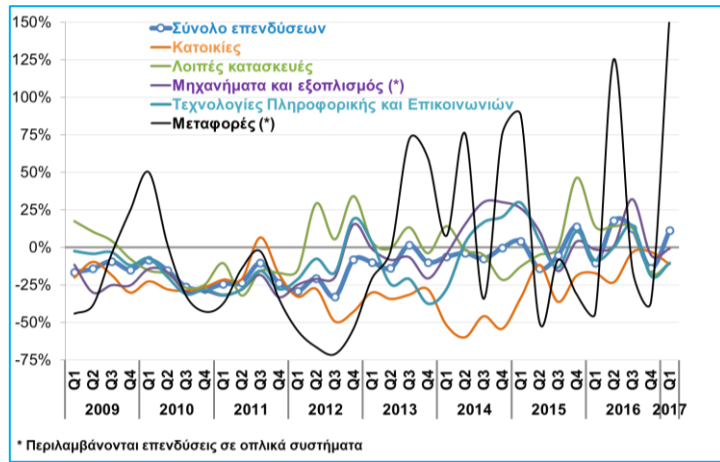
Δ06: Μεταβολή ιδιωτικής κατανάλωσης, λιανικών πωλήσεων και καταναλωτικής εμπιστοσύνης (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2017, με εποχική διόρθωση)

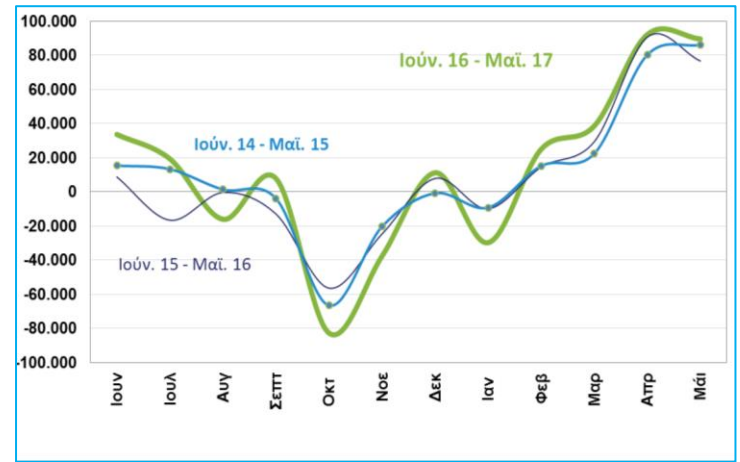
Δ07: Μεταβολή επενδύσεων

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2017, με εποχική διόρθωση)

Δ08: Ισοζύγιο ρών μισθωτής απασχόλησης

(ΕΡΓΑΝΗ, Μάιος 2017)

Αγορά εργασίας: Τον Μαΐο συνεχίστηκε η καλή πορεία της μισθωτής εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (καθαρή θετική ροή 89.534 αντί 76.591 τον Μαΐο 2016 και 86.146 τον Μαΐο 2015), συνεχίζοντας για το έτος τη θετική τάση που έχει διαμορφωθεί από τον Φεβρουάριο 2017 και μετά (Δ08). Συνολικά κατά το διάστημα Ιαν – Μάι 2017 η καθαρή δημιουργία θέσεων εργασίας είναι 215.304, που αποτελεί για τέταρτο συνεχιζόμενο έτος νέα καλύτερη επίδοση από το 2001. Το θετικό ισοζύγιο του Μαΐου προκύπτει από τον συνδυασμό αυξημένων προσλήψεων (264.587 έναντι 230.965 τον Μάιο του 2016 και 214.031 τον Μάιο του 2015) αλλά και αυξημένων αποχωρήσεων (-175.053 έναντι -154.374 τον Μάιο του 2016 και -106.256 τον Μάιο του 2015), που όμως δεν μπόρεσαν να υπερκεράσουν την αύξηση των προσλήψεων. Αν και οι προσλήψεις επικεντρώθηκαν, λόγω έναρξης της καλοκαιρινής περιόδου, στους αναμενόμενους κλάδους που σχετίζονται με την εστίαση και τα καταλύματα καθώς και τις σχετικές ειδικότητες (με εποχικά αναμενόμενες καθαρές αποχωρήσεις από την εκπαίδευση), είναι αξιοσημείωτο ότι ο λόγος προσλήψεων πλήρους απασχόλησης προς το σύνολο των προσλήψεων διατηρήθηκε στα ίδια επίπεδα με το 2016 και το 2015. Έτσι, η τάση αύξησης της μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες φαίνεται να σταθεροποιείται, μετά από μια σειρά ετών αύξησης.

Σε σύγκριση με το 2016 έχει ενδιαφέρον ότι η ισχυρή επίδοση των προσλήψεων του Απριλίου συνεχίστηκε και τον Μαΐο, προφανώς σε αναμονή μιας καλής τουριστικής περιόδου που στηρίζεται και στην αυτοπεποίθηση που έδωσε η περυσινή καλή πορεία του αριθμού των αφίξεων.

Εκτέλεση Προϋπολογισμού: Η εικόνα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού γενικής κυβέρνησης τον Απρίλιο 2017 συνοψίζεται σε μια ελαφρά αύξηση δαπανών για μισθούς και προμήθειες, σε μια στασιμότητα έως και αδυναμία των φορολογικών εσόδων, σε μια σημαντική μείωση των δαπανών για συντάξεις και παροχές υγείας και στην καλή πορεία των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές. Συνολικά οι εξελίξεις αυτές συνέβαλαν στη διατήρηση του πρωτογενούς πλεονάσματος σε υψηλά επίπεδα (€2,61 δισ. αντί €2,59 δισ. στο τετράμηνο πέρυσι), εικόνα που όμως υποκρύπτει μια μετατόπιση της πηγής αυτού του πλεονάσματος από την κεντρική κυβέρνηση (όπου το πρωτογενές αποτέλεσμα ήταν €2,3 δισ. πέρυσι) στα ασφαλιστικά ταμεία (φέτος πλεόνασμα €1 δισ. από έλλειμμα €642 εκατ. πέρυσι). Σημειώνεται ότι αυτή η μετατόπιση συνδέεται και με τη μεταφορά της πληρωμής συντάξεων δημοσίων υπαλλήλων στον ΕΦΚΑ.

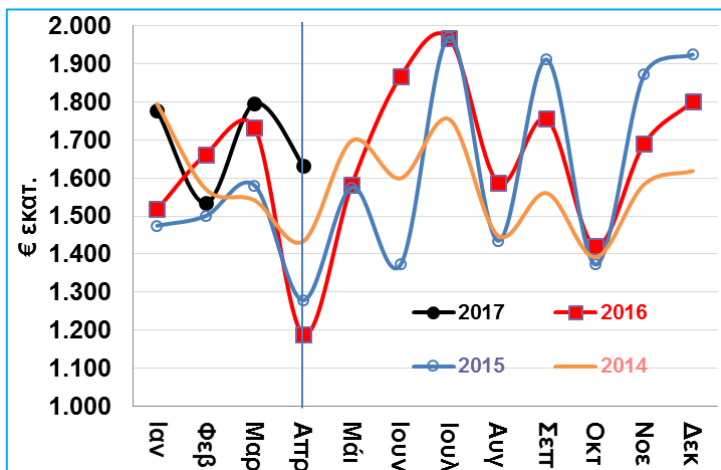
Συγκεκριμένα, τα έσοδα από φόρους συνεχίζουν να κινούνται κοντά, και λίγο χαμηλότερα, από τα έσοδα

της αντίστοιχης περιόδου του 2017, με εξαίρεση μια μεγαλύτερη υστέρηση τον Φεβρουάριο, (φορολογικά έσοδα τετραμήνου €13,6 δισ. το 2016 και €13,05 δισ. στο τετράμηνο του 2017). Το αποτέλεσμα αυτό προκύπτει καθώς η ελαφρά αύξηση των εσόδων από ΦΠΑ δεν αρκεί να αντισταθμίσει την υστέρηση κυρίως από δασμούς και λοιπούς άμεσους και έμμεσους φόρους (μείωση σε σχέση με το περυσινό τετράμηνο €230, €338 και €157 εκατ. αντίστοιχα). Σημειώνεται ότι τα έσοδα φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων είναι σταθερά και των νομικών προσώπων εμφανίζουν μικρή αύξηση €99 εκατ.

Τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές εμφανίζονται αυξημένα κατά €639 εκατ. στο τετράμηνο, σε σχέση με πέρυσι, και ανέρχονται πλέον σε €6,74 δισ. (Δ09). Μάλιστα, μεγάλο μέρος αυτής της βελτίωσης προκύπτει από την καλή πορεία των εσόδων του μήνα Απριλίου 2017. Μέρος όμως αυτής της βελτίωσης οφείλεται στο γεγονός ότι πλέον συνυπολογίζονται και οι ασφαλιστικές εισφορές των δημοσίων υπαλλήλων (περίπου €50 εκατ. το μήνα) ενώ επιπλέον οι καταβολές εισφορών επαγγελματιών έχουν γίνει μηνιαίες, από δίμηνες έως πέρυσι, με αποτέλεσμα τα στοιχεία να μην είναι απολύτως συγκρίσιμα με το 2016 ειδικά για τους ζυγούς μήνες. Παραμένει όμως, ότι τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές πράγματι από την αρχή του έτους έχουν μια καλή πορεία.

Δ09: Έσοδα γενικής κυβέρνησης από ασφαλιστικές εισφορές (Υπουργείο Οικονομικών, Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης, Απρ. 2017)

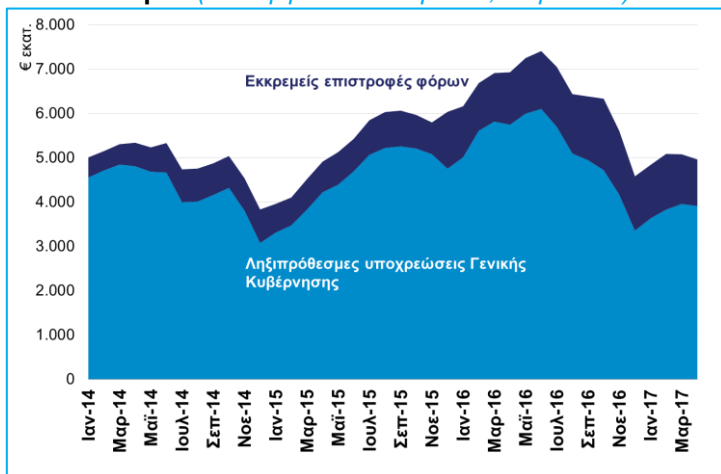
Οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού είναι αυξημένες στο πρώτο τετράμηνο του 2017, και σε σύγκριση με το 2016, κατά €131 εκατ. (ανέρχονται πλέον σε €5,24 δισ.) ενώ μικρή αύξηση (€126 εκατ. σε €1,53 δισ.) εμφανίζουν και οι δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες. Σημαντική μείωση, από την άλλη, εμφανίζουν οι δαπάνες για συντάξεις (από €10,4 δισ. στο τετράμηνο του 2016 σε €9,88 δισ. το 2017) και παροχές ασθένειας (από €1,51 δισ. στο τετράμηνο του 2016 σε €1,35 δισ. το 2017).

Ληξιπρόθεσμες οφειλές δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα: Στα €5 δισ. περίπου περιορίστηκαν οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα τον Απρίλιο του 2017, παρουσιάζοντας μείωση κατά €117 εκατ. σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, αν και παραμένουν σε υψηλότερο επίπεδο από αυτό του Δεκεμβρίου του 2016, όταν ήταν στα €4,6 δισ. και διατηρούν μια εικόνα ουσιαστικά στασιμότητας μετά τη μεγάλη υποχώρηση κατά €2 δισ. που συντελέστηκε στο 2016 και στα πλαίσια της μνημονιακής υποχρέωσης εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών του κράτους. Από το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών, τα €3,9 δισ. αφορούν σε οφειλές της γενικής κυβέρνησης, εκ των οποίων €2,3 δισ. περίπου είναι οι οφειλές των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, και τα υπόλοιπα €1,1 δισ. περίπου αφορούν σε εκκρεμείς επιστροφές φόρων (Δ10).

Παράλληλα, τάση υποχώρησης δείχνουν και οι νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών προς τις αρχές. Μετά την έξαρση του Ιανουαρίου 2017, λόγω αύξησης των νέων οφειλών προς ασφαλιστικά ταμεία, ακολούθησαν δυο μήνες εξομάλυνσης και υποχώρησης των νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών (Δ11), από αύξηση €1,6 δισ. τον Ιανουάριο 2017 σε αύξηση €658 εκατ. τον Μάρτιο 2017).

Δ10: Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα (Υπουργείο Οικονομικών, Απρ 2017)

Δ11: Νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτιών προς το κράτος (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, Απρ 2017)

Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα: Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, σχετικά με τους επιχειρησιακούς στόχους των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ), το ύψος των εν λόγω ανοιγμάτων ανήλθε στα €105,1 δισ. (45,2% του συνόλου των ανοιγμάτων) στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2017, παρουσιάζοντας μείωση -1,1% σε σύγκριση με το τέλος του 2016 και κατά -3,3% σε σχέση με τον Μάρτιο του 2016. Η μείωση αυτή οφείλεται σε διαγραφές δανείων ύψους €1,3 δισ., οι οποίες αντιστάθμισαν την ισχυρή ροή των νέων ΜΕΑ, ενώ η μείωση των ΜΕΑ που προήλθε από εισπράξεις, ρευστοποιήσεις και πωλήσεις ήταν περιορισμένη. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρεται στην έκθεση, σε αντίθεση με την τάση που παρατηρήθηκε στα προηγούμενα τρίμηνα, οι τράπεζες ανέφεραν

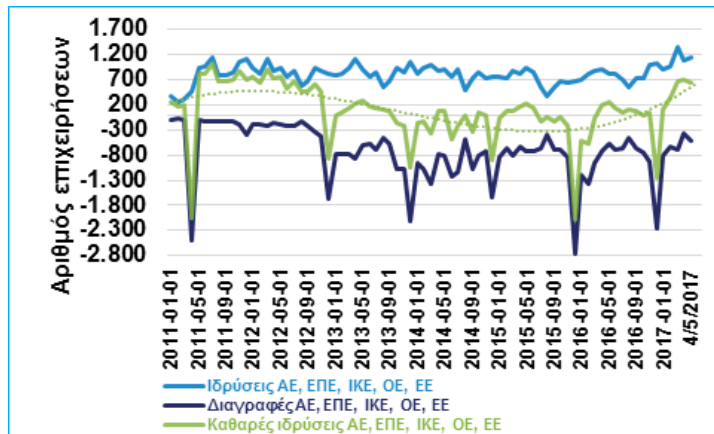
σημαντικές εισροές νέων ΜΕΑ στο στεγαστικό τους χαρτοφυλάκιο. Στο συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο παρατηρείται ότι το 1/3 των υπολοίπων των ΜΕΑ αφορά σε πιστούχους που έχουν κάνει αίτηση για υπαγωγή σε καθεστώς νομικής προστασίας. Σημειώνεται ότι στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα περιλαμβάνονται δάνεια με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών και δάνεια αβέβαιης εισπράξης χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφάλισης, ανεξαρτήτως ημερών καθυστέρησης. Αναφορικά με τους στόχους, το πρώτο τρίμηνο του 2017, οι τράπεζες κατάφεραν να επιτύχουν τους στόχους που είχαν θέσει για τη μείωση των ΜΕΑ. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Μαρτίου του 2017, τα ΜΕΑ (εξαιρουμένων των στοιχείων εκτός ισολογισμού και ενήμερου δανείου στο Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο έχει εξαιρεθεί από τους στόχους) διαμορφώθηκαν σε €1,4 δισ. χαμηλότερα από το ποσό - στόχο. Ωστόσο, οι τράπεζες δεν πέτυχαν το στόχο για τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (ΜΕΔ), τα οποία ανήλθαν στα €75,2 δισ. ή περίπου €0,5 δισ. ευρώ υψηλότερα από το στόχο.

Ιδρύσεις και διαγραφές επιχειρήσεων: Με τον ρυθμό διαγραφών να έχει σταθεροποιηθεί πλέον, και με τον αριθμό των ιδρύσεων να αυξάνεται στις ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (ΙΚΕ) και να παραμένει περίπου σταθερός για τις άλλες εταιρικές μορφές, οι καθαρές ιδρύσεις επιχειρήσεων συνεχίζουν να ανακάμπτουν (Δ12), γεγονός το οποίο αποτελεί ενθαρρυντικό μήνυμα για την πορεία του επιχειρηματικού κλίματος. Οι καθαρές ιδρύσεις για ΑΕ, ΕΠΕ, ΟΕ και ΕΕ κινούνται πλέον σε περίπου μηδενικά επίπεδα από τις αρχές του έτους, με μια τάση ενίσχυσης των καθαρών ιδρύσεων των προσωπικών επιχειρήσεων (ΟΕ και ΕΕ), την ώρα που υπάρχει και μια διακριτή ανάκαμψη της καθαρής ίδρυσης ατομικών επιχειρήσεων. Παραμένει έτσι η τάση των τελευταίων ετών ότι η, συγκριτικά πλεονεκτική, κυρίως ως προς το κόστος ίδρυσης και τους όρους ασφάλισης των εταίρων, ΙΚΕ να συνεχίζει να συνεισφέρει το μεγαλύτερο μέρος των καθαρών ιδρύσεων. Ενδεικτικά, τον Μάιο ιδρύθηκαν σε καθαρή βάση 630 ΙΚΕ, 100 ατομικές επιχειρήσεις, 47 ΟΕ και ΕΕ και υπήρξε καθαρή μείωση κατά 41 των ΑΕ και

ΕΠΕ. Συνολικά, οι καθαρές ιδρύσεις ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ και ΕΕ ήταν 636 τον Μάιο του 2017, από 710 τον Απρίλιο 2017, -1.238 το Δεκέμβριο 2016 και 244 τον Μάιο 2016. Σε ό,τι αφορά τις ατομικές επιχειρήσεις, αυτές είχαν ένα καθαρό ισοζύγιο 100 ιδρύσεων σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία του ΓΕΜΗ τον Μάιο του 2017, που συνιστά υποχώρηση από την ισχυρή επίδοση των 479 καθαρών ιδρύσεων τον Απρίλιο 2017, αλλά διατηρεί την εικόνα σταθεροποίησης σε σύγκριση με το Δεκέμβριο 2016 (-1.798) και τις 288 καθαρές ιδρύσεις του Μάϊου 2016.

Δ12: Καθαρές ιδρύσεις επιχειρήσεων
(ΓΕΜΗ, Μάιος 2017)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€368 δισ.
67% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.
51% συνόλου*

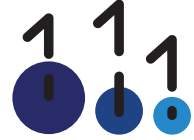
ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€62 δισ.
43% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4 δισ. **
30% συνόλου**

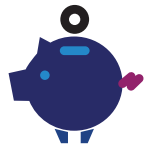
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

190.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,8 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δισ.
20% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€0,8 δισ.
29% συνόλου****

* 20.500 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2015 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προσιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
M: +32 (0) 494 46 95 24
E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

